Թ. ՏԱՐԻ ՇԱԲԱԹ 20 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1907 ԹԻՒ 866

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պուլկարիոյ համար
տարեկան 12 ֆր.
վեցամսեայ 7 "
Արտասահմանի
համար տարեկան 15 ֆր.
վեցամսեայ 8 "
Ամերիկայի համար
տարեկան 3 տլ.
վեցամսեայ 1.50 "

Յայտարարութեանց տողը առաջին երեսին համար 40 սանթիմ իսկ վերջին երեսին համար 20 սանթիմ է. երկար անգամներու համար 20 0/0 զեղչ կըլլայ:

Վարնայի համար ձեռքէ 10 սանթիմ է

ՇԱՐԺՈՒՄ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ. ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ

Отговорникъ: СТЕПАНЪ КАНАРЯНЪ

Նամակ եւ դրամ դրկել խմբագրութեան հասցէին

Редакция на вѣстникъ "Шаржумъ" Варна

Redaction du journa „Charjoum" Varna (Bulgarie)

Պուլկարիոյ համար ձեռքէ
15 ՍԱՆԹԻՄ
Արտասահմանի համար ձեռքէ
20 ՍԱՆԹԻՄ

Գրութիւնք ետ չեն տրուիր

«ՇԱՐԺՈՒՄ»Ի ԲԱԺԱՆՈՐԴ ԳՐՈՒՈՂԸ ԲԱԺՆԵԳԻՆԸ ՊԷՏՔ Է ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐԷ

«ՅԱՌ ՏԱՐԻ Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ»

Արդէն այս անունով բըռօշիւրը յանձնված է տպագրութեան։

Բրօշիւրի նպատակն է, առանց խտրանքի Դաշնակցութիւնը մէջ տեղ դնել իր իսկութեամբը և միեւնոյն ժամանակ փաստել թէ՝ իմ պայքարը սկսված է շատ հին ժամանակից և վերջերս միայն սուր կերպարանք ընդունեց։ Բնական է որ բրօշիւրի մէջ փաստող դօկիւմանները մեծ տեղ պիտի գրաւեն։

Բրօշիւրի գինը տպագրութիւնից վերջ 3 ֆրանկ է լինելու, իսկ բաժանորդ գրվողի համար 2.50 ֆր.

Դիմել «Շարժումի» Խմբագրութեան

ՀԱՅ ԴԵՂԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ս. Գանարեան եւ Ընկ.

Սոլանոզա փողոց (Պալըգ բազար(թիւ 524 Ս. ուչասթքին ճիշտ տակը

Նոր բացուած սոյն դեղավաճառատանս մէջ կը գտնուին մաքուր եւ առաջնակարգ դեղերու մեծաքանակ մթերքէ զատ թարմ հանքային ջուրեր, եւրոպական ամէն տեսակ էսբէսիալիսթէներ, բժշկական աճառներ, քաուչուքի ապրանաց վերաբերեալ բոլոր առարկաներ, իրիկաթէօրներ, պիպերօններ, ջերմաչափներ եւն եւն։

Ասոնցմէ զատ կը գտնուի նաեւ աւսանկարչութեան, ոսկերչութեան եւ առհասարակ արհեստի վերաբերեալ քիմիական մաքուր բաղադրութիւններ,

Թարմ եւ անարատ

Նորվէկիայի ձկան իւղ

Ցարդ դեղերու սղութենէն դժգոհութիւն յայտնողները կը բաւէ որ ուրիշ տեղէ մը գնում ընելէ առաջ անգամ մը դիմեն Նոր դեղավաճառատունս, ուր ապահովաբար պիտի գտնեն գներու աժանութեան հետ դեղերու ընտրելագոյնը։

Շրջակայ քաղաքներու եւ գիւղերու մէջ դեղերու կրկնավաճառումով զբաղող խանութպաններու համար մասնաւոր զեղչ:

Յանձնարարութիւնք փութով եւ ճշգութեամբ կը գործադրուին.

ԿԱՐԵՒՈՐ

Ռուսճուկի, Պուրկազի, Շումլուի և Սլիվէնի բաժանորդներուն

—Կարեհաճեցէք ձեր «Շարժումի» ունեցած պարտքերնիդ ղրկել, եթէ չէք ուզեր որ անունիդ հրատարակուի իբրեւ կոզանչէք։

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

Խմբագրութիւնս իր շնորհակալութիւնը կը յայտնէ բոլոր այն բարեկամներուն, որոնք նոր տարուան և ծնունդի առթիւ շնորհաւորական քարթեր և նամակներ ղրկած էին նոյն բարեմաղթութիւններ ընելով։

—Հետեւեալ թուով պիտի հրատարակենք Կովկասի դաշնակցական գինւորական խորհրդի մէկ յայտարարութիւնը «Դիմում» վերնագրով։

—Գրաշարներէն մէկուն հիւանդութեան պատճառով վերջին երկու շաբթուան մէջ չորեքշաբթի օրուան «Շարժումի» թիւերը հանել անկարող եղանք. այսպէս պիտի շարունակենք մինչեւ գրաշար մը գտնուի։

ՀԵՏԵՒԵԱԼ ՕՐԻՆԱԿ

«Հնչակից տեղեկանում ենք որ Պարսկաստանում Ատրպատականի դաշնակցական կեդրոնական կոմիտէի և Հնչակեան մասնաճիւղերի գործադիր վարչութեան ներկայացուցիչները հաւաքվելով՝ համերաշխ գործունէութեան ծրագիր են մշակել, ստորագրել և մի սրտառուչ կոչով դիմել իրանց ընկերներին։

Դա շատ գեղեցիկ մի քայլ է երկու շրջանական բարձր մարմինների կողմից որին պարտաւոր են հետեւել և միւս շրջանները։

Այդպիսով երկու կուսակցութեանց բարձրագոյն մարմինները գտնվելով յայտնի իրողութեան առջեւ իրենք էլ պէտք է խոնարհվեն ու այդ կնճռոտ խնդրին ընդմիշտ վերջ տան։

Բայց մեր կուսակցութիւնները ունեն լուծելիք մի աւելի կարեւոր խնդիր, քան համերաշխութիւնը, առանց որի վերջինս կը դառնայ մի լաւ գործիք տաճկահայ դատը բարեկամաբար չահագործելու կուսակցութեանց մէջ տեղաւորված բազմաթիւ սիրող յեղափոխականների ձեռքում։

Այդ կարեւոր խնդիրը յեղափոխական էական ցէնզի խնդիրն է, առանց այդ ցէնզի իրագործման անկարելի է երկիրը օժտել բանիմաց կազմակերպիչ և զինւորական ումժերով և ընդգրկել ներկայ պահանջներին յարմար տակտիկա։

Այդ ցէնզի բացակայութեան պատճառով է որ մեր յեղափոխական գործունէութիւնը տեղափոխվել է արտասահման և կայանում է դրամ հաւաքելում, ճառելում, գրելում, գործիչներ, ներկայացուցիչներ և խմբագիրներ կերակրելում։ Մի դիւրին գործ, յեղափոխական բարձր անունով կնքված մի դիւրին ասպարէզ՝ ուր կարող է ոտք դնել ամէն մի շարլատան ամատէօր, պոտանի և մանուկ։

Ժամանակ է հայ յեղափոխութիւնը ազատել այդ վէրքից, յեղափոխական ըմբոստ, գիտակից և բիւրեղացած ումերը կենտրոնացնել երկրում որոնք թէ երկրում յեղափոխական ուժ պէտք է կարողանան ստեղծել և թէ հայ յեղափոխութիւնը ազատելով իր ներկայ ծաղրական պատմուճանից իրենց պէտք եղած դրամը հայթայթել արտասահմաններում… Այսօր շնորհիւ ցէնզի չգոյութեան ամէն բան իրար է խառնվել։

Ծեծռած ֆրազներով ճառող դեղնակտուց մի երիտասարդ, կամ յիսուն սանտիմ ամսական վճարող մի խեղճ հայն էլ հնչակեան յեղափոխական է, Մուրատն էլ. կաֆէների, գինետների, անկիւններում խելապատակից վեր յիմարութիւն դուրս տուող հիւանդ խեղճ տիպերն էլ, ճառող դիպլոմաւոր ոֆէրիտներն էլ յեղափոխական դաշնակցական են, Անդրանիկն էլ……, և առաջին տեսակինները այնքան լիբբ, այնքան անպատկառ, որչափ հերոսները համեստ…

Վերջ տալու է այս վիճակին. եթէ ուզում ենք հայ յեղափոխութիւնը հաստատուն հեմերի վրա դնել։

ՎԱՐԴՈ

ԴԱՇՆԱՑԱԿԱՆ ՔՐՕՆԻԿ

Անցեալները հաղորդեցինք թէ Կովկասում Տաճկահայ դաշնակցականների սարքովի մի ժողով է տեղի ունեցել, որոնք իբր թէ քննելով Դաշնակցութեան ներկայ ուղղութիւնը շատ գոհ են մնացել եւ այդ առթիւ մի յայտարարութիւն են տըպել կովկասեան թերթերում եւ «Դրօշակ»ում։ Այդ լուրը հաղորդելով աւելցրել էինք որ ժողովը կազմողները կամ խեղճ, գործի նրբութիւնները չը հասկացող եւ կամ թէ ծրիակեր մարդիկներ են եղել։

Այդ ժամանակից յետոյ յանկարծ երեւան եկաւ հ. յ. Դաշն. գինւորական խորհուրդ ստորագրութեամբ մի շրջաբերական, որ պարզում էր թէ երկու հազար տաճկահայ դաշնակցականներ հակառակ են նախորդ ժողովի յայտարարութեան։ Այդ երկու հազար դաշնակցականները այժմ առանձին ֆրակցիա են կազմել եւ նպատակ ունեն կազմակերպութիւնը ազատել բիւրօյականների ձեռքից եւ տալ նրան պահանջներին յարմար ուղղութիւնը։

Ստոյգ աղբիւրներից տեղեկանում ենք որ Անդրանիկը ուր որ դաշնակցականների է պատահում, անկեղծօրէն դատափետում է կազմակերպութեան թերութիւնները եւ մատնանշում նրա ձեռնտուութեան բացակայութիւնը երկրի յեղափոխական գործերին։ Անդրանիկի կարծիքն եւ համոզումն է գործի ղեկը խլել բիւրօյականներից, սիրողներից եւ կեդրոնացնել յեղափոխական զինւորականութեան ձեռքում. այսինքն երկրում գործողների։ Յաջողութիւն ենք ցանկանում Անդրանիկին եւ զինւորական խորհրդին իրենց ծրագիրների մէջ։

Սպասւում է բուռն ընդհանուր ժողով. ընդհարումը մեծ է լինելու բուն կուռող տարրերի եւ սիրողների միջեւ։ Դաշնակցութիւնը երկունքի մէջ է. մաղթենք որ զուտ յեղափոխական տարրը առանց անպատուաբեր աղմուկի յաղթող հանդիսանայ։

Ֆիլիպէից եւ վստահելի աղբիւրից տեղեկացնում են մեզ հետեւեալը.— «Այստեղի կեանքէն իմացնեմ որ Պրօնեանին եւ Սմաճեանին թէնէքէ կապած են, Կ. կ.ի անդամներ ընտրուած են. . . . . . . Երկու անդամները . . . քաղաքի մէջ։ Այդ ընտրութիւններու առթիւ իրարու բացարձակօրէն հակառակ հոսանքներ ստեղծուած են, որոնց պարագլուխներն են օփօզիցիօներ Պրօնեան եւ Զարդարեան։ Այս երկուքի յարաբերութիւններն այնքան լարուած են որ բարեւ անգամ չեն տար իրարու։

Ձեզի համար չահեկան կէտ մը. ձեզ ծեծելու համար հինգ հոգի կը կանչեն ու պաշտօնապէս կը հրամայեն. հինգ հոգիէն մէկը—Կրչ Ցակոբը առանձին կը կանչեն (ըստ այս վերջինի զղջացած խոստովանութեան) ու կը պատուիրեն որ ձեր գլխուն այնպէս մը զարնէ, որ 15 օրէն մեռնիք։ Նոյն աղբիւրէն առած տեղեկութիւններուս համաձայն մի քանի կարեւոր տեղերու կեդրոնական կոմիտէները խստիւ բողոքեր են ձեզի ծեծելնուն համար, առարկելով թէ՝ եթէ մեռնէիք, Դաշնակցութիւնը ի՞նչպէս պէտի արդարանար ժողովրդին առջեւ։

Ընդհ. ժողովին պատգամաւոր փոխանակ Պրօնեանի պէտի երթայ. . . . . .

Ուրեմն Պրօնեան եւ Սմաճեան որոշ չափով պատժուած են իրենց չահատակութիւններու համար. առաջինը հեռացվելով կ. կոմիտէից, նոյնպէս եւ զրկվել է պատգամաւորութիւնից։ Բայց այդ պատիժը գոհացուցիչ չէ ի հարկէ։

ՎԱՐՏՕ

ԳԻՏԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱԿԱՆ ԱՐՁԱԳԱՆՔ

Ամերիկայի մի խոշոր քաղաքից ստանում ենք հետեւեալ նամակը 255 ֆրանքնոց չէքով միասին։

Յունվար 15, 1907

Յարգելի պ. Վարդօ,

Նամակիս ներփակ ուղարկում եմ ձեզ 255 ֆրանքի մի չէք, որը գոյացել է «Նարժումի» համակիրներից։

Այն պայքարը, որ երկար ժամանակից ի վեր սկսել էք մեզ Դաշնակցութեան դէմ, խորն համակրութիւն է գտել այստեղի 21 ընկերների մէջ, որովհետեւ դա գիտակից մասսայի բողոքն էր, որովհետեւ այլեւս ժամանակն է որ հայ ժողովուրդը սթափի իր ոչխարամտութիւնից եւ գիտակցօրէն վերաբերուի դէպի յեղափոխութիւնը։

Արդէն բաւական ժամանակից ի վեր է որ ձեր խմբագրականները լաւ կերպով մերկացնում են դաշնակցական չէֆերի եւ սիրող յեղափոխականների օյինբազութիւնները։

Ձեր վրայ եղած մահափորձն էլ Ֆիլիպէում, մի անգամ եւս եկաւ հաստատելու Դաշնակցութեան բաշիբօզուքութիւնները. սակայն թող լաւ իմանան որ պիտի գայ այն օրը, երբ իրանք բոլորովին մերկացած պիտի բռնեն իրենց արժանաւոր տեղը բարօյապէս մեռածների շարքում։

Յուսով ենք որ պիտի շարունակէք պայքարը մեր սիրելի «Նարժումով», որի տեւականութեան համար ամեն ջանք չը խնայել ու խոստել ենք։

Ջերմ բարեւներով
Ս. Ֆ. եւ ընկերներ

ՃԱՄԱՅՔԱՅԻ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԸ

Սան Ֆրանչիսքոյի սոսկալի երկրաշարժէն առաջացած սարսափելի դէպքերու հետքը դեռ չը մոռցուած այսօր Ճամայքան է որ կուգայ պատկերացնելու մեզ բնութեան կատաղութեան զոհերու տանջանքները…

Ճամայքան Մեքսիքեան ծովի կղզիներէն մին է եւ Անգլիոյ կը պատկանի։ Ժաժի սարսափելի ցնցում մը կղզին աւերակներու վերածեց։ Այդ առթիւ ինչ կը գրէ «Աթանտարտոի թղթակիցը», որ կը գտնուէր Քինքսթօն քաղաքը, որ բոլորովին կործանուած է։

«Երկրաշարժը սկսուած վայրկեանին քաղաքին փողոցները լի էին վաճառականներով եւ զբօսաշրջիկներով. բոլորը կը խմբուէին խանութները գնումներ ընելու։ Եւ ստոյգ չոտերը վարնուեցան քարերուն, կամ թէ ճայցին վլատակներու ներքեւ. Ճատերն ալ հրաշքով մը ազատեցան մահէն։ Վերջիններուս մէջն է եւ Ալֆրէտ Ջօն, որը հնդկական պատգամաւորութիւնը կառաջնորդէր երկրագործական համաժողովին։

Գլխաւոր հիւրանոցը սիրուն թերասս մը ունի. քանի մը ներկներ կը լողանային ծովուն մէջ որոնց զբօսաշրջիկներ դրամ կը նետէին որպէսզի առաջիններ ծովին յատակէն դուրս հանեն. յանկարծական ժաժին առեն օթելը եւ ափը ցնցուեցան, եւ հոն գտնուողները միսյին աւերակներուն տակ, ու գիւղերը չը գտնուեցան. Շատ ներկներ եւս միացին աւերակներու տակ կամ այրուեցան հրդեհին մէջ։ Ես ներկայ եղայ սարսափելի տեսարաններու. քանի մը քայլ անցնելով տեսայ 15 դիակներ, անկէ յետոյ 18 կիսայրուած դիակներ։ Ոստիկանութիւնը մեռելներու եւ վիրաւորեալներու թիւը 1200 կը կարծէ բայց ես կը հաւատամ թէ զոհերուն թիւը աւելի է։ Շատ մը հանրային շինութիւններ բոլորովին աւերուած են. Մայր եկեղեցին, հօսպիտալը, բողոքականաց երկու եկեղեցիները, թատրոնը որ վերջերս շինուեցաւ բոլորովին քանդուած են. Ամբողջ սալոններ լի էին դիակներով եւ վիրաւորեալներով. «Արնօլ» շոգենաւին տախտակամածին վրայ վիրաբուժը ամբողջ գիշեր կօգնէ վիրաւորեալներուն, ու քանի որ անոր ուժերը չէին բաւեր բոլոր վիրաւորեալներուն օգնութեան հասնելու նաւաստիները ստիպուած եղան առժամեայ վիրաբոյժներու վերածուիլ։ «Արնօլի» նաւապետը սպանուած է, անոր օգնականը անմիջապէս շոգենաւը մօտեցուց նաւամատոյցի պահեստներուն եւ ամբողջ գիշեր աշխատեցաւ բռնկած հրդեհը մարել։ Նաւին բոլոր պաշտօնէութիւնը մեծ վճռողականութիւն ցոյց տուաւ։ Երկրաշարժը սկսելուն պէս մեծ սարսափ տիրեց ներկերներուն մէջ, որոնք աղիողորմ

ՍԼԱՅԻԿ ՆՈԹԵՐ

ՀԱՅ “ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ„ ՄԸ ԼՈՆՏՈՆ

Արեւելքի ժողովուրդները առակներով խօսիլ կամ ունկնդրել շատ կը սիրեն։ Ես ալ, հակառակ իմ տարիքներուս կէսը Եւրոպայ անցուցած ըլլալուս, արեւելքցի մըն եմ ու կը սիրեմ առակներ. հետեւաբար, նախ քան պատմութեանս սկզբնաւորութիւնը լուարուք մի այլ առակ։

Ատենօք գոյութիւն ունէր ծխնի մաքրող մը (չիմնի սուիփ կըսեն անգլիացիք) Խեղճը կեանքին մէջ ոչ նկար տեսած էր եւ ոչ ալ արուեստի նշանակութիւնը գիտէր։ Իր զբաղումն էր սովորական աւելը եւ յաւելուածական պտուտակաւոր փայտերը, ինչպէս նաեւ պարկ մը ուսին փողոցէ փողոց ման գալով “սուի՛փ„ պոռալ… ու երջանիկ էր ան։

Օրին մէկը, սակայն, բաղդի չարագուշակ դիպուածով մը, կառաջնորդեն զինքը նկարներու թանգարան մը. բերանաբաց կը դիտէ չորս բոլորը։

—Ծիմ, կըսէ ընկերակիցը՝ աւելի բանգէտ ներշնչումով մը, սա նկարը կարժէ 4000 ոսկի, միւսը՝ 2000, միւսը՝ 10000 եւն.

—Ի՞նչ, կը գոչէ խեղճ ծխնի մաքրողը, չորս… հա… զար… ոսկի՞…

—Այո։

—Եւ սա՞… տա.. տա… սը.. հազա… ոսկի՞… եւ սա՞..

—Այո, այո, վրայ կը բերէ ընկերը. ասոնք տիեզերածանօթ ռանէր են։ Դեռ ասոր նմաններ կան որ քսան հազար, հարիւր հազար կարժեն։

—Ոսկի՞ կը հեւայ խեղճ մարդը գլուխը տատանելով։ Հապա մեզ չիլին մըն ալ չեն տար մեր գործին։

Մեր միամիտ ծխնի մաքրողին զարմանքը ամենէն աւելի շարժողը կըլլայ այն նկարը՝ որ կարծեմ «գիշերը» տիտղոսը կը կրէ եւ Լօնտոնի Ազգային կամ Վօլըս նկարներու կէլըրին կը գտնուի։ Սեւ ու մթին զանգուած մըն է, ամպերու թանձր կուտակով հովանաւորուած եւ հազիւ նկատելի կերպով, սեւ ջուրերու ափին, երկու գիշերային պարիկներ կը սրնգեն Մորփէոսեան մեղեդի մը։ Մարդը չը կրնար հաշտուիլ այն գաղափարին հետ թէ ինչպէս այսպիսի գործի մը այնքան գումար կը վճարեն։

Այնուհետեւ ձայնը կը նուազի ամբողջ շաբաթ մը. յաջորդին կը լռէ յաւիտեան. այսինքն, եօթն օր ամբողջ խօսիլ յետոյ, կը քաշուի մենակ խուց մը, առանց մէկու մը երեւնալու։

Բաւական ատեն վերջ, օր մը նըկարներու ակադեմիայի դուռը ափ կառնէ համեստ երեւոյթով. մրոտած դէմքով մարդուկ մը։ Փոլստեան նըպատակը կը հարցնեն. «նկար մը ունիմ ծախու» կը պատասխանէ։ Լորդները պահ մը կը շուարին եւ կը փորձուին մտարեկոր ասպետներու հանգրուանը հեռախօսով իմաց տալ, բայց մտածում մը կուգայ վրանին։ Ինչպէս որ ցեխոտ արտաքինին տակէն փայլուն ու թանկագին քարեր երեւան կուգան, նոյնպէս ալ թերեւս այս մրոտած արտաքինին ներքեւ ծածկուած ըլլայ տաղանդ մը։ Ուստի կառաջարկեն բերել նկարը։ «Հոս է» կը պատասխանէ արդիոգը եւ թեւին ներքեւէն նկար մը դուրս բերելով կը բանայ սաւանի մեծութեամբ լաթ մը՝ որուն վրայ կայելի է տեսնել իր համբաւաւոր ծխնիի աւելին ուժեղ հետքերը՝ միախառնուած արտառոց գոյներով։

Դէմքին երեւոյթը կը բացատրէ ամէն ինչ։ Բժիշկ մը կը կանչեն որ, կայծ քննութենէ վերջ կուտայ անցագիր մը դէպի «խենթերու դրախտը», ետին թողնելով ընտանիք եւ ամեն ինչ…

Ասանկ զարհուրելի բան է խելքիդ ուժէն վեր գործերու մէջ մտնելու հետեւանքը։ Բայց զարմանալին հոն է որ կան ուրիշներ՝ որ աւելի բաղդաւոր են մեր համեստ ծխնի մաքրողէն եւ այս բաղդաւորներու շարքին մէջ կը գտնուին՝ Լօնտոնի 4–5 հայերը։

Այս մարդիկն ալ կեանքերնուն մէջ քանի մը անգամ թատրոն այցելած են եւ, խորհելով թէ ատոր բովանդակ արուեստը կը կայանայ բեմ. րան բանալ—գոցելու եւ որովայնածին ապուշի նայուածքներ ստանալու մէջ բարձր աեղ մը, ատեն մը կը լռեն ու, հոս հոն մուրացկանութիւն ընելով քանի մը ոսկի ձեռք կը ձգեն եւ կորոշեն «հայ ներկայացում մը տալ.. անգլիացիներուն…

Հակառակ գերմնական ճիգերուս՝ խնայելու ինքզինքս ինձ սպասող անպարագիր տխմարութեան բազմերփեան ցուցահանդէսը եւ եղած առաջարկին այցելելու այդ գիշեր Լօնտոնի ամենէ առաջնակարգ թատրոնը՝ ուր կը խաղացուէր աննկարագրելի պերճանքով մը Շէյքսփիրի վաւաշ «Անթօնի եւ Կլէօպատրա» տռա-

կոչերով կը վազվզէին փողոցներուն մէջ․ գիշերը խումբ խումբ հաւաքուելով սգօթքներեպաշտամունքներ կընէին․ ճառախօսները գլխում կը քարոզէին։

Ընդհանուր շփոթութեան մէջ թալանի տեսարաններ պակաս չեղան․ երբ ամէնը զբաղած էին անձերնին փրկելով․ Ամէնէն հետաքրքիրը Վիքթորիայի արձանին հետ պատահածն է, որը առաջ երեսով դէպի Նաւահանգիստը կը նայէր, բարձրացած քաղաքին առջեւը։ Երկրաշարժին առաջին հարուածը զայն մէջքով դէպի Նաւահանգիստ դարձուց, առանց սակայն տապալելու․ Այնպէս որ հիմա հակառակ կողմը կը նայի․ Ամբողջ քաղաքը նորէն պիտի շինուի․ Կորուստը մեծ է և հաշուել չէ կարելի․ Կսեն թէ 120 միլիոն ֆրանքի կը հասնի․ Տրամվայներու գիծերը, ջրանցքի խողովակները, ելեքտրական թելերը ամէնքն ալ խորտակուած են․

Նաւահանգստին քով գտնուած բոլոր շինութիւնները այրուած են․ Գիշերը քաղաքը խաւարի մէջ է, որովհետեւ ելեքտրական թելերը և օդային լուսաւորութեան պահեստները և խողովակները ոչնչացած են․ Ուտեստի պէտքը մեծ է, և եթէ օգնութիւնը ուշանայ քաղաքը սովի պիտի մատնուի․ Շրջականերու հետ յարաբերութիւնը խզուած է․ Կառավարիչն անգամ ծովով կը զրկէ իր հաղորդագրութիւնները․ Կացութիւնը չի տարբերիր Ս. Ֆրանչեսկոյի եղածէն․

Ուրիշ աղբիւրներէ կիմացուի որ Բիշմօնտ գիւղը ամբողջովին գետնին տակը անցած է․ քսան հազար հոգի առանց բնակարանի մնացած են․ Երեք շոգենաւեր ժամի ատեն բախեր են ափին և ընկղմեր են․ որոնց մէկուն մէջ բազմաթիւ ամերիկացի ճամբորդներ կան եղեր․

Նէկրները վախէն չեն աշխատիր, անոնցմէ 15 հոգի չափ կողոպուտի պատճառով հրացանի բռնուեր են․

Բագուայ հայոց կուլտուրական Միութեան կանոնագրութիւնը

ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՆՊԱՏԱԿԸ

1. Բագուայ նահանգի հայ ժողովրդի կուլտուրական եւ տնտեսական յառաջադիմութեան զարկ տալու դիտաւորութեամբ, բացառապէս խաղաղ եւ օրինական միջոցներով, հիմնըւում է սոյն ընկերութիւնը որ կոչւում է "Բագուայ հայոց կուլտուրական միութիւն»․

Նկատ. 1. Միութեան գործունէութեան ասպարէզը գլխաւորապէս Բագուի նահանգն է․ բայց եթէ հնարաւորութիւն եղաւ Միութիւնը իրաւունք ունի գործելու նաեւ Անդրկովկասի հարեւան նահանգներում։

Նկատ. 2. Միութեան կենտրոնը համարւում է Բագուն ։ Նկատ. 3 Տնտեսական եւ կուլտուրական յառաջադիմութեան» գաղափարի տակ պէտք է հասկանալ՝

Ա. Բանալ սկզբնական, հանրակրթական եւ մասնագիտական դպրոցներ եւ կանոնաւորել արդէն գոյութիւն ունեցողները բանալ մանկական պարտէզներ, հոգ տանել ձրի ընդհանուր գրագիտութիւն տարածելուն, կիրակնօրեայ դպրոցների գրոյցների, դասախօսութիւնների, հանրամատչելի կուրսերի, շարժական դպրոցների եւ սոյնանման լուսաւորութեան նպաստող հիմնարկութիւնների համար․ Ընդարձակել եւ կանոնաւորել գրադարանական գործը քաղաքներում եւ գիւղերում․ Հիմնել մշտական եւ շարժական գրադարաններ եւ կուրսեր դաստիարակչուհիների, դայեակների եւ ծծմայրերի համար։

Բ. Ընդարձակել եւ կանոնաւորել ինքնուրոյն եւ թարգմանական հրատարակչական գործը։ Դասագրքեր հրատարակել։ Հիմնել լրագիրներ, ամսաթերթեր, որոնց միջոցով ընդհանրացնել Միութեան գաղափարը։

Հոգ տանել—հայ լեզուն անարատ պահպանել եւ ծաղկեցնել։ Կազմել եւ հրատարակել էնցիկլոպեդիական, ընդհանուր եւ մասնագիտական բառարաններ։

Գ. Ընդարձակել եւ կանոնաւորել հայ բեմական գործը․ կազմակերպել դրամատիքական կուրսեր, մշտական թատրոնական խմբեր, ինքնուրոյն եւ թարգմանական թատրոնական երկերի գրադարաններ կառուցանել թատրոնական շէնքեր․ Նպաստել սկսնակ երիտասարդ ուժերի կատարելագործութեանը։

Դ. Բարւոքել գիւղական հողային հարցերը (մելիորացիա)․ կալուածատէրերի եւ գիւղացիների հողային առեւտրին օժանդակել։ Վերջիններիս արժան կրեդիտ բանալ։ Հիմնել օրինակելի ֆերմաներ, փորձնական դաշտային աշխատանքներ։ Միջնորդել գիւղացիների համար գիւղատնտեսական գործիքներ, կենդանիներ եւ հացահատիկներ առնել։ Նպաստել գիւղական մթերքները ծախելուն, ամայի դաշտերը ոռոգելուն, կազմակերպել գրոյցներ, դասախօսութիւններ եւ այլն։

Ե. Ուսումնասիրել հայկական գեղարուեստը, ժողովրդական երաժշտութիւնը, գեղցագներգութիւնը․ հին ճարտարապետութիւնը եւ նրա բեկորները։ Կազմել եւ հրատարակել նախնի ճարտարապետութեան, աւանդութիւնների, առակների եւ ասացուածների ժողովածուներ։ Կազմակերպել ժողովրդական եւ եկեղեցական երգեցիկ խմբեր։ Նիւթապէս նպաստել հայ գրագէտներին, նկարիչներին, երաժիշտներին, դերասաններին եւ այլն։

Զ. Հոգ տանել ժողովրդի ֆիզիքական կրթութեան, հիմնելով մարմնամարզական ընկերութիւններ, ազատ հրդեհաշէջ խմբեր, առողջապահիկ խաղեր․ բժշկական օգնութիւն հասցնել ժողովրդին։ Հոգ տանել առողջապահութեան եւ ֆելդշերական կուրսերի համար։

Է. Հայկական ընթացիկ կեանքի յարուցած խնդիրներին յարակցել, մշակելով սկզբունքներ Միութեան մեծամասնութեան տեսակէտով։ Բընորոշել մեր դէպի հարեւան ազգերը ունենալիք յարաբերութիւնը։ Ձեռնարկել ընտրողական ագիտացիայի․ Բագուայ հայ ժողովրդի կողմից ներկայացուցիչներ ուղարկելու պետական եւ հասարակական հիմնարկութիւնները։

Միութեան անդամները, նոցա իրաւունքները և պարտականութիւնները․

2. Միութեան անդամ կարող է լինել Միութեան նպատակներին համակրող ամէն մի չափահաս առանց սեռի, դիրքի եւ քաղաքական համոզման խտրութեան։

3. Միութեան անդամները լինում են պատուաւոր, իսկական և նախանձախնդիր։

4. Միութեան պատուաւոր անդամ ընտրւում են նոքա, որոնք աչքի ընկնող ծառայութիւն են մատուցել հայ ազգին կամ Միութեանը։ Այդպիսիները ընտրւում են Միութեան ընդհանուր ժողովի (տ. ստորեւ) համաձայնութեամբ, Գլխաւոր խորհրդի առաջարկութեամբ։

5. Իսկական անդամ կարող է լինել ամէն մի հայ, որ իր ցանկութիւնը կը յայտնէ այն խմբակի բիւրոյին (տ. ստորեւ), որտեղ նա կամենում է գործել․ Ամէն մի իսկական

ման, նորէն գացի անխորհուրդը՝ լով ինքզինքս յուսախաբ ընելու։

Եւ ինչպիսի յուսախաբութի՜ւն... ո՞վ երկինք ու ո՛վ երկիր... իմ բաղձանքս էր որ յուսախաբութիւնս ըլլար դէպի լաւը, *սակայն... եթէ աստուածապաշտ էք՝ Աստուծոյ, եթէ սատանապաշտ՝ սատանի սիրոյն՝ խնայեցէք ինձ մանրամասնութիւնը... իսկ եթէ անհամբեր էք՝ մեղքը վզերնիդ:

Մէկ երկու անգլիերէն երգերէ վերջ՝ պարոն Վան Լէննէբ, անգլիացի մը, որ գրեթէ հանդէսի «նուագահանդէս„ մասն ոգին է, բեմ կուգայ երգելու «Իմ սիրելի զաւակունքս» հայերէն բառերով, որ, չեմ գիտեր որի խելապատակին արգիւնք, տրտղոսուեր է հայոց «ազգային երգը», այսինքն է այն ինչ որ «Մարսէյէզը“ ֆրանսացոց, «Կոտ սէյվ տը քինկ»ը անգլիացոց, «Պոժէ Ցարիան„ ռուսներուն եւ այլն։

Պարոն Մարգին Վան Լէննէբ, սկսումէն առաջ կատակ մը ընելու համար՝ կառաջարկէ որ ներկայ հայերը ձեռքերնին վեր վերցնեն եւ 130ի մօտ ներկաներուն քառորդը հազիւ կը տեսնուի՛ այն ալ շնորհիւ ոմանց երկու ձեռք մէկէն վերցնելուն

—Կը ցաւիմ, կըսէ երգիչը, որ 16 է աւելի հայեր չկան․ ինչ որ է, եղողներն ալ պէտք է մտքերնին փակեն եւ այնպէս երեւակայեն որ միայն ձայն կը լսեն եւ ոչ թէ բառերը ու ապա կսկսի երգել։

Երգը, անշուշտ ի բաց առեալ ձայնի եւ նօթայի ազաւաղումներէն իսկական եղանակին վրայ, յաջող կանցնի եւ կարճ դադարէ մը յետոյ կը յայտարարուի “Տրամադիք ներկայացման„ սկսումը, հայերէն։

«Տրամադիք ներկայացման» նիւթն է, «Հայաստանի վերաշինումը» եւ լսելէս կը մտածեմ թէ այդ մարդիկը ինչո՞ւ Հայաստանը վերաշինելէ առաջ իրենց քայքայուած ու շաղփաղփուն փիրնատունը չեն վերաշիներ․ որ աւելի բարերար առաքինութիւն մըն է։ Բայց՝ իմաստասիրելու ժամանակ չէ։ Անցնինք ներկայացման

Տրամատիք ներկայացում կոչուածը Րաֆֆիի վէպերէն ու պատկերներ» ու Բ. հատորի մէջ զետեղուած անտիպ «Սալբիի» հատուածն է - Բոմէյի Ֆրանսէզի արժան կտոր մը «մասնաւոր խնդրանքով» (յայտնի չէ թէ ով է խնդրողը եւ ով թոյլտուողը) բեմի արժանացած:

Կը բարձրանայ վարագոյրը։ Ետին ուրիշ վարագոյր մը կայ՝ վրան քանի մը խաչեր ու ծուռ քարեր նկարուած բեմին վրայ զետեղուած է 6—7 կտոր տախտակ՝ որոնցմէ 3—4ին վրայ խաչեր են գծուած, մէկ հատը կոտրած սիւնի մը բեկորը երեւնալ կը ճգնի, ուրիշը Թրքական մեռելատանի տապանաքարի մը նմանութիւնը ունի, իսկ մնացեալ՝ տախտակ այսինքն չոր յստակը․ Բեմին մէկ ծայրէն կերեւնայ հայ օրիորդ մը՝ որպէս «ոգի Հայաստանի» սեւերով՝ աւերակներու մէջ դեգերելու համար..

Օրիորդին մօտէն ծանօթ չեմ, սակայն, այնուամենայնիւ իմ խորին վշտակցութիւնս կը զրկեմ իրեն որ զինքը իր անխիղճ անկողնէն հանելով բեմ են բերած Հայաստանի Ոգիին դերը կատարելու։ Ինձ այնպէս թուեցաւ որ խեղճը բովանդակ մարմնով դեռ առջի իրիկունը ռումաթիզմ է ունեցած, բայց ազգասիրական տենչէն մղեալ՝ դերը չէ մերժած։ Կանայք կը քալեն, իսկ ոգիք՝ կը դեգերին կամ կը թափառին․ եւ ցաւալին հոն է որ մեր Հայաստանի ոգին ասոնցմէ եւ ոչ մէկուն ալ ընդունակ էր։ Երբեմն, դիմային կըծկումներով, կողերը բռնած պահուն ինձ այնպէս կը թուէր որ վերջնականօրէն պիտի իյնայ, բայց, չին կաւ, այլ, նորս երթալով բերաւ չըեան մը։

Հագուստէն ու քիչ մըն ալ ձեւէն քաջալերուած՝ նստող անգղիացիները կարծեցին թէ »եղերերգութիւնը» կայծակնային արագութեամբ պիտի «կատակերգութեան» փոխուի եւ պիտի ներկայացուի լուացարար տիկնոջ մը կեանքը։ Բայց չէ, Հայաստանի ոգին Հայաստանը կը չափէ, ուր մտադիր է բարձրացնել նորը։ Հեղ մըն ալ կանհետանայ Ոգին եւ այս անգամ կը վերադառնայ երկար փայտով՝ չուանին պակաս թողած դերը կատարելագործելու համար։ Բաւական կը տեւէ այս «յուզիչ» պատկերը եւ ներկաներուն թաշկինակները ջրաթաթախ ըլլալու վրայ են՝ երբ բեմին ձախակողմէն կերեւնայ մէկը՝ քարիւղի խոշոր քառակուսի տախտակ սնտուկ մը քշելով․ վրան 2—3 սեւ խաչ գծուած։ Սղագրութեան չափ որ բառերը կէտ առ կէտ զետեղեմ հոս, սակայն հոգին այս էր․—Ո՛վ դիցուհի, ինչո՞ւ աւերակները կը չափես․ ահա այն հերոնքի քարը, որուն վրայ մեր նախնիքները բարձրացուցած էին իրենց հիմքը եւ այլ եւն։

Մ. Ցոլակ

(Շարունակելի)

անդամ պարտաւոր է 1 վճարել Միութեան իր եկամուտների հարիւրին քանը եւ 2 ներգործական կերպով մասնակցել իր ընտրած խմբակի գործերին։

Ռ. Նախանձախնդիր անդամները նոյն եղանակով են մտնում Միութեան մէջ (տ. 5) ինչպէս եւ իսկականները։ Նախանձախնդիր անդամները, վճարելով իրենց եկամուտների հարիւրին քանը, վայելում են միութեան գործավարութեան մէջ նոյն իրաւունքները, ինչ որ պատուաւոր եւ իսկական անդամները, զատ մնալով ակտիւ գործունէութիւնից։

(Շարունակելի)

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ։

Ազգ. վարժարանաց Հոգաբարձութիւնս ինկատի առնելով վարժարանիս մէջ ընկերութեանց հաւաքումներէ ծագելիք զանազան անպատեհութիւնները, ներկայիւս կը փութայ յայտարարել Վառնայի հայ հասարակութեան թէ որոշած է այլեւս արգիլել այդ տեսակ հաւաքումները վարժարանաց մէջ, որ ընկերութեան եւ ինչ առիթի մէջ ալ եղած ըլլայ այդ։

Հոգաբարձութիւն

Վառնա, 19 յունվար 1907

ԱԶԴ

Կը փութամք ծանուցանել որ ընթերցարանի ի նպաստ վիճակահանութիւնը յետաձգուած է փետրվար 1ին կամքէ անկախ պատճառներով։

Վարչութիւն

6 յունվար, 1907
Պուրկազ

ՀՐԱՒԷՐ

Աղքատախնամ ընկերութեան գործադիր ժողովիս անդամները իրենց անձնական զբաղումներուն պատճառաւ չը կարողանալով օգտակարապէս ծառայել ընկերութեանս. իրենց հրաժարականը տուած էին ընդհ. ժողովոյ դիւանին թուականէս մէկ ամիս առաջ. և կը խնդրէին որպէսզի ընդհ. ժողով գումարէ նոր ընտրութիւն ձեռնարկելու համար, բայց նկատելով որ դիւանը մինչեւ ցարդ չէ կատարած իր պարտականութիւնը, ստիպուած կուգամք հրաւիրել ընկերութեանս յարգոյ բաժանորդները ընդհանուր ժողովի յառաջիկայ կիրակի 21 յունվար, կէս օրէն վերջը ժամը 2ին. ազգային վարժարանի մէջ օրակարգ ունենալով

Ա. Համարատուութիւն գործադիր ժողովոյ

Բ. ընտրութիւն Նոր գործադիր ժողովոյ

Ի դիմաց գործադիր ժողովոյ
Ատենադպիր — վ. Ատենապետ
Օննիկ Աղամեան — Գր. Սիմոնեան

Ընկերութիւնս շնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալներն 1906 նոյեմբերէ մինչ 1907 յունվար 8.

Տիարք Ս. Քիւրոտեանէ նուէր 10 ֆր. Գ. Սահակճեանէ 5 ֆր. Օ. Բարսեղեանէ 2 ֆր., Ա. Նահապետէ 1 ֆ., Արնէթեանէ 1 ֆր.

Մուրատ եղբոր սրճարանի գանձանակէ 13 ֆր. Գ. Միքայէլեանի սրճ. գանձ. 6 ֆր 60 սանթիմ Յ. Փաշաեանի սրճ. գանձ. 1 ֆր. 40 ս., Շրջուն գանձանակէ ձեռամբ Ս. Աղամեանի 26 ֆ. 60 ս. Շրջուն գանձանակէ Տիգրան Ղարիպեանի և Կարապետի 77 ֆր. 28 ս.։ Շրջ. գանձ. Գէորգ Խանճեան և Գ. 42 ֆ. 22 հէս ս., Շրջ. գանձ. Ղազարոս Ասլանեան և Ս. Կարագաշեանի 95 ֆ. 11 ս., Շրջ. գանձ. Ն. Գիրիշեանի 2 ֆ. 46. ս., Շրջ. գանձ. երկու երիտասարդաց 30 ֆ. 3 ս., Շրջ. գանձ. Սարեիս Կարապետեանի 4 անգամ 80 ֆր. 30 կէս ս.

Ընդհանուր գումար 371 ֆրանք 22 սանթիմ.

Ի դիմաց գործադիր ժողովոյ
Վառնայի ազգ. ընկերութեան
Ատենադպիր — Ատենապետ
Օննիկ Աղամեան — Գ. Կարապետեան

Վառնա 8 յունվար 1907

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երեսփոխանական ժողովին մէջ տաք վիճաբանութիւններ տեղի ունեցան Իշխանին մամուլի միջոցով վիրաւորանքներուն առաջքը առնելու օրինագծին առթիւ։ Կառավարութիւնը օրինագիծը պաշտպանեց փաստաբանելով թէ՝ այդ օրէնքով մամուլի ազատութեանը վտանգ մը չէր սպառնար, այլ Իշխանը հայհոյելու առջեւը կառնուէր։ Օրինագիծը անցաւ։

Ըստ այդ օրէնքի մամուլի միջոցով Իշխանին վիրաւորանք հասցնողները ծանր բանտարկութեան և դրամական բաւական խոշոր տուգանքի պիտի ենթարկուին։

—Երկաթուղային գործադուլը դեռ կը շարունակուի, կառավարութիւնը ոչ մէկ խոստում կուտայ գործադուլներու պահանջներուն գոհացում տալու։

—Իշխանին ներկայացեր են յունվար 3ի դէպքին առթիւն իրենց ցաւակցութիւնները յայտնելու, պատգամաւորութիւններ երեսփոխանական ժողովի կողմէն. Սօֆիա քաղաքի կողմէն։

Ուսանողութեան կողմէն ալ դիմած են Նախարարապետին խնդրելով որ միջամտէ Իշխանին ներկայանալու համար։

Բազմաթիւ քաղաքներէ հեռագիրներով ցաւակցութիւն կը յայտնեն Իշխանին։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԹՈՒՐՔԻԱ

Յունվար 16ին Պոլսէն Վիեննա կը հեռագրեն թէ՝ Մակեդոնիոյ մէջ հիմնուած են երեք ուղղակարգ դատարաններ, որոնք միայն քաղաքական դատեր պիտի տեսնան։ Այդ դատարաններուն վճիռները անբեկանելի են և պատիժները շատ խիստ։

—Թռուցիկներ Փոքր Ասիայում.—Ադանայից «Վաթան Խադիմի»ին ուղղուած մի նամակում կարդում ենք. «Փոքր Ասիայում ցրուած են մեծ քանակութեամբ թռուցիկներ, որոնց մէջ Սուլթանի մասին խօսք չը կայ։ Նըրանք ազդու ոճով աշխատում են հասարակական ուշադրութիւնը լարել «ազգի թշնամիների», վալիների և ուրիշների դէմ, որոնցից եթէ ազգը ազատւի անկասկած մեծ քայլերով պիտի յառաջդիմի և գերութիւնից փրկի»։ Ադանայի վալին լսելով, որ այդ թռուցիկներից մեծ առատութեամբ տարածուած են նահանգի ներսում, այո, մինչեւ անգամ գիւղերում, սկսեց աւելի խստութեամբ վերաբերուել։ Նա իրաւունք տւեց միւթեսարրֆներին ու կայմակամներին ձերբակալել կասկածելի անձանց, Դրա համար բազմաթիւ են չնչին պատճառով բանտարկւածները։ Պոլսից ամէն օր գալիս են ծածկագիր հեռագիրներ։

Կողանիայի գաւառն այս տարի երկար ժամանակ ոչխարի տուրքը չը տալու մէջ։ Սվազից եկող գնացողներից իմանում ենք որ այն տեղ էլ տուրքի պատճառով կարեւոր խլրտումներ են առաջ եկել...»

Իսկ ընդհակառակը նոյն թերթում տպած մի լուր ուրիշ գոյնով է ներկայացնում այդ թըռուցիկները։ «Մօտ ժամանակներում Փոքր Ասիայի՝ Դիարբէքիր, Կոնիա, Սվազ և Էնգիւրի ու Ադանա՝ նահանգներում ցրուել են մեծ քանակութեամբ թռուցիկներ, որոնք բուռն կերպով խօսում են կառավարութեան վատ ռէժիմի դէմ և յորդորում ապստամբութեան։ Ասում են, որ դըրանք իշխան Սաբահէդդինից են և այդ նահանգներում տարածւում են աքսորւածների միջոցով։ Կառավարութիւնը վախենալով թռուցիկների ազդեցութիւնից՝ ձեռք է առել միջոցներ։ Թւում է, թէ սպաներն էլ միացել են դժգոհներին, իրանց ռոճիկները չստանալու պատճառով»։

«Երկրի Ձայն»

ՌՈՒՍԻԱ

Բեթերսպուրկէն Պոլսոյ կը հաղորդեն թէ՝ մայրաքաղաքին զօրագնդին և պալատական նաւատորմին սպաները կը մերժեն յարաբերութիւն ունենալ այն 70 սպաներուն հետ, որոնք ամիրալ Նեպոգաթովի հետ կը մեղադրուէին և արդարացան։ Յանձնախումբը որ կազմուած էր այդ խնդիրը լուծելու կարծիք յայտնած է որ այդ 70 սպաները իրենց պաշտօններէն արձակուին։

—Ճանխայէն Լոնտոն կը հաղորդեն թէ՝ ռուս քօզաքներու գունտ մը խուժեր է Մոնղոլիա և բնակչութիւնը սարսափի մատներ վայրագութիւններով և թալաններով։ Շանխայի անգլիական ծովակալը այդ մասին հաղորդեր է իր կառավարութեան ինչպէս նաեւ Ռուսիոյ։ Կը վախցուի որ այս միջադէպը թիւրիմացութիւններու առիթ տայ։

—Յունվար 16ին Բեթերսպուրկէն կը հաղորդեն հետեւեալը — 12—15 եկած հեռագիրները — երեսփոխանները ընտրելու պատուիրակներուն ընտրութիւնը հետեւեալ կերպով եղած է։ Ընտրուած են 4982, որոնցմէ 1761 միապետական են. 1956 չափաւոր, միւսները զանազան կուսակցութիւններէն որոնք պիտի միանան կադէտներուն։ Մանր հողատէրերու 2212 պատգամաւորներէն 1036 քահանաներ են։ Կարգը ոչ մէկ տեղ խանգարուած է։

—Օտէսսայէն Պերլին հասած տեղեկութիւններէն կիմացուի որ գործադուլ բանուորները կոչով մը կը հրաւիրուին մեկնող շոգենաւները օդը հանել և նաւապետները սպանել։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Սան Ռեմոնէն յունվար 16ին կը հեռագրեն հետեւեալը. Ռէտէնեան հանքերուն մէջ պատահար տեղի ունեցեր է, հանքերու վարչութիւնը սպանուածներու անհետացածներու թիւը 158 հոգիի կը հասցնէ։

Վիլհէլմ կայսրը իշխան Լէոպոլտը ղրկած է Ռետէն պատուհասէն ստեղծուած կացութիւնը քննելու։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Բացուած է բաժանորդագրութիւն Ա. Դիւմայի

«ԲԱՍՏԻԼԻ ԱՌՈՒՄԸ»

Հռչակաւոր պատմական գործին՝ Ֆրանսիական մեծ յեղափոխութեան ժամանակից։

Թարգմանութիւն
Մ. Պաղտասարեանի
Թաւրիզ (Պարսկաստան)

Печатница „Взаимность" Варна